

KOIGI KOOLI LASTEAE KALEVIPOEG

ÕPPEKAVA

LASTEAIJA MOTO

**OMA MAAL ÕITSEB ÕNNI,
KODUS KASVAB KASU PAREM!
KODUS TUNNVAD ÕUEKOERAD,
TULEB TUTTAV TERETAMA,
SUGULANE SOOVIMAIE.
PAISTAB LAHKELT PÄEVAKENE,
PAISTVAD TAEVATÄHEKESED**

/Eeposest „Kalevipoeg“/

Sisukord

1. Lasteaia missioon, visioon, põhiväärtused	4
1.1 Missioon	4
1.2 Visioon	4
1.3 Põhiväärtused	4
2. Õppekava koostamise põhimõtted	4
3. Lasteasutuse liik ja eripära	4
4. Alushariduse mõiste ja õpikäsitlus	6
4.1 Alushariduse mõiste	6
4.2 Õpikäsitlus	6
5. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted	6
5.1 Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk	6
5.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted	6
6. 6-7 aastase lapse eeldatavad üldoskused	7
7. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel	8
7.1 Valdkond Mina ja keskkond	9
7.2 Valdkond Keel ja kõne	10
7.3 Valdkond Eesti keel kui teine keel	10
7.4 Valdkond Matemaatika	11
7.5 Valdkond Kunst	12
7.6 Valdkond Muusika	13
7.7 Valdkond Liikumine	14
8. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	15
8.1 Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse põhimõtted	15
8.2 Päevakava ja selle koostamise põhimõtted	15
9. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted	17
10. Erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted	19
11. Lapsevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus	21
12. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	22

1. LASTEAIJA MISSIOON, VISIOON, PÕHIVÄÄRTUSED.

1.1 MISSIOON

Meie lasteaed on perede toetaja laste kasvatamisel.

1.2 VISIOON

Meie lasteaed on Kalevipoja nime kandev Hea Alguse põhimõtetest lähtuv tervistedendav lasteaed, kus väärtustame kodukohta, loodust, eesti kultuuri ja tervislikke eluviise. Lasteaia personal on motiveeritud ja arenev.

1.3 PÕHIVÄÄRTUSED

Lasteaia põhiväärtused on:

- mäng
- lapsekesksus
- turvalisus
- kiusamisest vaba käitumiskultuur
- koostöö

2. ÕPPEKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

1. Lasteaia õppekava on Koigi Kooli lasteaias Kalevipoeg läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis koostatud Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel.
2. Õppekava koostamisel on arvestatud lasteaia ja paikkonna eripära.
3. Õppekava koostamisel ja arendamisel osalevad koolieelse lasteasutuse õpetajad (edaspidi õpetaja), kaasates lapsevanemaid.
4. Õppekava kinnitab Koigi Kooli direktor õppenõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.
5. Õppekava alusel toimub lasteaias 1,5 -7 aastaste laste õpetamine ja kasvatamine.
6. Õppekava läbinule väljastab lasteaed koolivalmiduskaardi.
7. Lasteaia õppekavas esitatakse:
  - 1) alushariduse mõiste ja õpikäsitus.
  - 2) lasteasutuse liik ja eripära
  - 3) õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted
  - 4) õppe- ja kasvatustegevuse sisu, maht, lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel
  - 5) õppe- ja kasvatustegevuse korraldus
  - 6) lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted
  - 7) erivajadustega lapse toetamise põhimõtted
  - 8) lapsevanematega koostöö põhimõtted
  - 9) õppekava uuendamise ja täiendamise kord

3. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Koigi Kool on munitsipaalharidusasutus, kus struktuuris on põhikool ja koolieelne lasteasutus, mis tegutsevad ühise asutusena. Asutus kannab ühist nimetust Koigi Kool. Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles.

Lasteaias on kaks liitühma. Väikeste siilide rühmas on lapsed vanuses 1,5 – 4 aastat. Suurte siilide rühmas on lapsed vanuses 4-7 aastat. Rühmade vanuselist koosseisu muudetakse vastavalt vajadustele. Kokku on lasteaias kohti 40 lapse jaoks. Erivajadusega lapsed käivad tavarühmas, olles kaasatud rühma tegevustesse. Olenevalt laste puude raskusest on rakendatud vajadusel tugisikud. Ettevalmistusklass töötab alates oktoobrikuust kooli juures kord nädalas.

Lasteaias töötab 0,2 õppejuhti, 3,8 õpetajat, 2 õpetaja abi, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja, 3 tugisikut ja logopeed.

Lasteaed on loodud eralasteaiana Koigi Lasterühm 28.septembril 1992 Koigi külas 3-toalises korteris aadressil Koigi 33-2. Lasteaias oli 25 last ning kasvatajateks Elle Kallivere ja Hilli Kivisoo. 1. aprillil 1994 sai lasteaiapidajaks Koigi Vallavalitsus ja lasteaianimedeks Koigi Laste Mängurühm. Lasteaeda tuli tööle Airi Gents. 1. aprillil 1995 kolis lasteaid Koigi Maa-ambulatoriumi hoones kohandatud ruumidesse. Lasteaias oli 1 liitühm 16 lapsega.

1999. aastal sai lasteaianimedeks Koigi Lasteaed. 2003. aastal andis Koigi vallavolikogu oma otsusega lasteaianimedeks Koigi Lasteaed „Kalevipoeg“.

2005. aasta jaanuaris tuli lasteaeda õpetaja abina tööle Rael Linusk.

2008. aastal jaanuaris tuli õpetaja abina tööle Varje Vaikjärv. Lasteaed laienes teisel korrusel vabanenud perearsti ruumidesse. Lasteaias oli 5 töötajat ja kahes liitühmas kokku 26 last.

2010. aasta septembrist on rühmade nimed Väikesed siilid ja suured siilid. 11.novembrist 2013 töötab lasteaid rekonstrueeritud mõisa tallihoones.

Aastatel 2005–2007 rakendas lasteaid Head Algust täielikult, alates 2008. aastast töötame Hea Alguse põhimõtetest lähtuvalt ja seega peame lasteaiapõhiväärtusteks lapsekesksust, mängu ning koostööd. Peame oluliseks väärtuseks esivanemate pärandit ja tutvustame lastele rahvaloomingut kui eesti rahva elutarkuse talletajat. Võimalusi kodukoha ajaloo uurimiseks pakub kooli koduloomuuseum. Tervistedendava lasteaiana aastast 2005 õpetame lapsi väärtustama liikumist ja tervislikku toitu. Eesti Haigekassa ja Tervise Arengu Instituudi rahastamisel oleme korraldanud üritusi lastele, lapsevanematele ja lasteaiatöötajatele liikumisharjumuste kujundamiseks ja laste vigastuste ennetamiseks. Liikumiseks pakuvad võimalusi kooli võimla ja spordiväljak. 2013. aastast oleme osalised projektis „Kiusamisest vaba lasteaid“, et väikeste lillade karude abiga läbi mänguliste tegevuste ennetada lasteaiakiusamist.

Palju häid võimalusi laste tutvustamisel loodusega pakuvad lasteaiapähe läheduses paiknevad põllud, looduskaitsealune mõisapark ja kooliaed. 2005. aasta kevadest osalevad 4-7 aastased lapsed projekti „Tere, Kevad!“ kevadistel loodusevaatlustel. 2009. aastal liitusime Avastustee projektiga, et lasteaiapapsi kaasata uurimuslikus avastusõppes. Õpetajad on läbinud erinevaid teemakoolitusi ja avastanud lastega teemadel: „Avasta ilma“, „Vedelikud ja tahkised“, „Avasta muutused“, „Avasta värvused“. Keskkonnainvesteeringute Keskusele (KIK-ile) koostatud projektidega oleme korraldanud lastele ja lastevanematele 9 ekskursiooni Kalevipojaga seotud kohtadesse Eestimaa looduses. Paikadega seotud lood on kirjas meie oma raamatus, mille nimi on „Meie raamat Kalevipojast“. Alates 2013. aasta sügisest rakendame Suurte siilide rühmas avastusõpet „Lähme Arvumaale“ matemaatika õpetamisel.

Lasteaiapähe on oma laul ja logo. Lasteaiapähe on mitmeid traditsioonilisi üritusi. Vanemad traditsioonid on seotud lasteaiapähe tegelastega: Kalevipoeg, Tammekuningas, Karu-Pätsu ning raamatukogu Völulaegas. Uuemad traditsioonid teadmispäeva aktus, õpetajapäeva tähistamine, Eesti Vabariigi aastapäeva aktus-kontsert, kevadkontsert, pidulik lõunasöök Umbrohufestivali raames ja koolipildi tegemine on kooli ja lasteaiapähe ühisüritused. Kevadel istutavad lasteaiapähe õpetajad lasteaiapähe mänguväljakule oma puu.

Lasteaiapähe tegelastega seotud lood ja tegemised panime kirja ning saime Haridus- ja teadusministeeriumi diplomi väärtuskasvatuse konkursil „Väärtuskasvatus lasteaiapähe – lood ja tegelased 2011“. Oleme korraldanud õppepäeva maakonna lasteaiapähe õpetajatele oma väärtuskasvatuse

alaste kogemuste jagamiseks. Alates 2912/2013 õppeaastast oleme valinud lasteaia jaoks õppeaasta peaesmärgi väärtuskasvatusest lähtuvalt.

4. ALUSHARIDUSE MÕISTE JA ÕPIKÄSITUS

4.1 ALUSHARIDUSE MÕISTE

Alusharidus on teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisharjumuste kogum, mis loob eeldused edukaks edasijõudmiseks igapäevaelus ja koolis.

Lasteasutus toetab lapse perekonda, soodustades lapse kasvamist ja arenemist ning tema individuaalsuse arvestamist.

4.2 ÕPIKÄSITUS

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes ning nendevahelistes seostes.

Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

5.1 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE ÜLDEESMÄRK

Lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös.

5.1.1 Lasteaia ülesanne üldeesmärgist lähtuvalt:

5.1.1.1 Lasteaias toetame õppe- ja kasvatustegevustes laste kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusena:

1. Kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt.
2. Laps mõistab ümbritsevat keskkonda.
3. Laps käitub eetilisel ja on algatusvõimeline.
4. Lapsel kujunevad esmased tööharjumused.
5. Laps on kehaliselt aktiivne ja ta saab aru tervise hoidmise tähtsusest.
6. Lapsel arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

5.2 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab direktor.

5.2.2 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

1. Lapsekesksus ning humaansed ja demokraatlikud suhted.
2. Integreeritud tegevuste rakendamine ja mängu kaudu õppimine
3. Lapse loovuse toetamine
4. Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine
5. Lapse individuaalsuse ja arengupotentsiaali arvestamine, lapsele turvatunde ja eduelamuste tagamine.
6. Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine

7. Lapse arengut ja sotsiaalsete oskuste kujunemist toetava kasvukeskkonna loomine kodu ja lasteaia koostöö

6. 6-7 AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

6.1 ÜLDOSKUSED

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisu lõimides.

Õppekavas eristatakse üldoskusi:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

1. Mänguoskused

- Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus.
- Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.
- Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uusi teadmisi, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid.

2. Tunnetus- ja õpioskused

- Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.
- Õpioskused on lapse suutlikkus hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

3. Sotsiaalsed oskused

- Sotsiaalsed oskused on lapse oskused teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

4. Enesekohased oskused

- Enesekohased oskused on lapse suutlikkus eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

6.2 6-7 AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

1. Mänguoskused:

1. tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
2. rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
3. algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
4. täidab mängudes erinevaid rolle;
5. järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
6. suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
7. tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
8. kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

2. Tunnetus- ja õpioskused

1. saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;

2. mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
3. tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
4. kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
5. tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
6. suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
7. rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
8. kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

3. Sotsiaalsed oskused.

1. püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
2. tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
3. hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
4. osaleb rühma reeglite kujundamisel;
5. oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
6. loob sõprussuhteid;
7. saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
8. teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
9. mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
10. järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
11. selgitab oma seisukohti.

4. Enesekohased oskused.

1. suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
2. kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
3. oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
4. algatab mängu ja tegevusi;
5. tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
6. teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
7. saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
8. kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

7. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse SISU JA EESMÄRGID

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- eesti keel kui teine keel;
- matemaatika;

- kunst;
- muusika;
- liikumine.

7.1 VALDKOND MINA JA KESKKOND

7.1.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
2. omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
4. väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
5. väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
6. märkab nähtusi ja muutusi looduses.

7.1.2 Mina ja keskkond sisu:

1. sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ja ohutu käitumine;
2. looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
3. tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

7.1.3 Valdonna õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
2. suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
3. lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
4. suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
5. suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

7.1.4 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
2. kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
3. nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
4. nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
5. mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
6. oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikke ja kahjulikke;
7. julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
8. kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
9. järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
10. suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
11. kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
12. kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
13. selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;

14. selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
15. mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
16. kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
17. teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

7.2 VALDKOND KEEL JA KÕNE

7.2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tuleb toime igapäevases suhtlemises;
2. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

7.2.2 Valdkonna Keel ja kõne sisu:

1. keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine
3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

7.2.3 Valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
2. peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud);
3. lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
4. suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
5. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
6. mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi

7.2.4 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
2. saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
3. suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
4. jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
5. kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
6. kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
7. valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
8. hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
9. tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
10. kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
11. teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

7.3 VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

7.3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
2. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;

3. tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
  4. kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.
- 7.3.2 Valdonna Eesti keel kui teine keel sisu:
1. kuulamine;
  2. kõnelemine;
  3. Eesti kultuuri tutvustamine.
- 7.3.3 Valdonna õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:
1. peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt)
  2. pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele:
  3. kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
  4. suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
  5. korratakse õpitud erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
  6. vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles)
  7. valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
  8. pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.
- 7.3.4 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:
1. mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
  2. tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
  3. saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
  4. saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
  5. kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
  6. teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
  7. oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimi, tuntud inimesi.

7.4 VALDKOND MATEMAATIKA

- 7.4.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:
1. rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
  2. järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
  3. tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
  4. mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
  5. mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
  6. tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
  7. näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.
- 7.4.2 Valdonna Matemaatika sisu:
1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
  2. suurused ja mõõtmised;
  3. geomeetrilised kujundid.
- 7.4.3 Valdonna õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:
1. suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
  2. harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;

3. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
4. suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatilisel kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
5. toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

7.4.4 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid, jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
2. võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
3. teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
4. liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
5. koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukehi;
6. järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
7. rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
8. kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
9. oskab öelda kellaega täistundides;
10. nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
11. mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nööb vms);
12. eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
13. leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, risküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

7.5 VALDKOND KUNST

7.5.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
3. vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
4. kasutab õpituid voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
5. kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
6. vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

7.5.2 Valdkonna Kunst sisu:

1. kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
2. kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
3. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

7.5.3 Valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
2. suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
3. kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
4. arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
5. julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö

mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;

6. viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
7. suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

7.5.4 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
2. väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
3. kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
4. kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
5. keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
6. loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
7. koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
8. kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

7.6 VALDKOND MUUSIKA

7.6.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
2. suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
3. suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
4. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

7.6.2 Valdkonna Muusika sisu:

1. laulmine;
2. muusika kuulamine;
3. muusikalis-rütmiline liikumine;
4. pillimäng.

7.6.3 Valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. esikohal on emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
2. kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
3. arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
4. kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
5. seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
6. muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

7.6.4 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
2. laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
3. suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
4. eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
5. eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;

6. mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja muusikapaladele lihtsaid kaasmänge;
7. mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;
8. liigub vastavalt muusika meeleolule;
9. väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

7.7 VALDKOND LIIKUMINE

7.7.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
2. suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
3. tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
4. mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
5. järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

7.7.2 Valdkonna Liikumine sisu:

1. kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
2. põhiliikumised;
3. liikumismängud;
4. erinevad spordialad;
5. tants ja rütmika

7.7.3 Valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
2. rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
3. peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
4. suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
5. mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

7.7.4 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
2. peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
3. sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
4. sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
5. säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
6. kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
7. matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
8. sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
9. liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
10. kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud)
11. mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
12. peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
13. nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

8. ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

8.1 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUSE ÜLDISED PÕHIMÕTTED

Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias tugineb päevakavale.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära, arengutaset, võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huve.

Lasteaia personal on lapse arengu suunaja ning arengut toetava keskkonna kujundaja, luues õppe- ja kasvatustegevuses tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- kavandada oma tegevust ja teha valikuid;
- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle, hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja, kes tunneb tegutsemisest rõõmu. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Laps õpib oma keskkonnas aktiivselt ja praktiliselt tegutsedes matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu ja harjutamise kaudu.

Olulisel kohal on õppimine läbi mängu, teiste inimestega suhtlemise ja ümbritsevas elus nähtu jälgendamise.

8.2 PÄEVAKAVA JA SELLE KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

Päevakavas vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ning koolieelse lasteasutuse õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Lastele on kavandatud piisavalt aega mänguks.

Laste lasteaeda toomine ja lasteaia viimine lapsevanemate poolt ei tohi segada laste une- ja söögiaega ega õpetaja poolt kavandatud õppe- ja kasvatustegevusi.

Päevakava kehtestab direktor õppeaasta alguses.

Kellaeg	Tegevus
7.00-8.35	Laste vastuvõtmine lasteaeda Laste vabategevused (mäng, loominguline tegevus, liikumine jm) Individuaalne töö lastega Laste igapäevatoimingud (riietumine, pesemine, ruumi korrastamine jm)
8.35-9.05	Hommikusöök
9.05-9.15	Vabategevused
9.15-11.35	Planeeritud õppe- ja kasvatustegevused Individuaalne töö lastega Laste vabategevused (mäng, loominguline tegevus, liikumine jm) Õues viibimine Laste igapäevatoimingud (riietumine, pesemine, ruumi korrastamine jm)
11.35-12.05	Lõunasöök

12.05-13.00	Individuaalne töö lastega Laste igapäevatoimingud (riietumine, pesemine, ruumi korrastamine jm)
13.00-15.00	Puhkeaeg
15.00-15.10	Laste igapäevatoimingud (ärkamine, riietumine, pesemine)
15.10-15.25	Oode
15.25-17.30	Laste vabategevused (mäng, loominguline tegevus, liikumine jm) Individuaalne töö lastega Õues viibimine kevadel ja suvel Laste kojusaatmine lasteaiast

8.2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse ajaline korraldus

1. Lasteaed on avatud 7.00-17.30 viiel tööpäeval nädalas. Enne jõululaupäeva, uut aastat, vabariigi aastapäeva ja jaanilaupäeva on lühendatud tööpäev 7.00-14.00.
2. Lasteaed korraldab tööd õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ja lõpeb 31. augustil.
3. Ajavahemik 1. septembrist kuni 15. septembrini on laste seisukohast rühma sisseelamise periood. Lastega viiakse läbi 1-2 planeeritud tegevust päevas, nädala jooksul käsitletakse kõiki valdkondi. Pearõhk on suunatud sel perioodil laste mängule, uute laste tundmaõppimisele ja laste arengu uurimisele õpetaja poolt.
4. Aktiivne õppeperiood jääb vahemikku 15. september – 31. mai. Tegevuse aluseks on koolieelse lasteasutuse õpetajate poolt õppeaastaks seatud üldised eesmärgid, lasteaiategevuskava ja õppekava, rühmade tegevuskavad.

8.2.2 Kavandatud õppe- kasvatustegevuste soovituslik jaotus

Valdkond	2-3 aastased	3-5 aastased	6-7 aastased
1.Mina ja keskkond (vaatlemine+ uurimine)	1	1--2	2--3
2.Keel ja kõne (kuulamine+ kõnelemine, lugemine+ kirjutamine)	2	2 - 3	4--5
3. Matemaatika (Võrdlemine ja arvutamine)	1	1--2	2--3
4. Liikumistegevused	2	2--3	2---3
5. Muusikategevused	2	2	2--3
6. Kunstitegevused	2	2--3	3
Tegevuskordade arv nädalas	10	10--15	15--20
Tegevuskordade arv päevas	2	2--3	3--4
Tegevuse ajaline kestvus	10-15 min	15-20 min	20-25 min
Tegevuste ajaline kestvus päevas	20-30 min	30min-1t	1 t- 1t 40 min

8.2.3 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, vanust ning lapse huve.
2. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
3. Õppeaasta alguseks koostab rühma meeskond tegevuskava, mis on rühma üldvisioon õppeaasta tegemistest. Tegevuskava sisaldab temaatikat ja plaanitavaid üritusi
4. Nädala õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi

- eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused.
5. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid sõnastatakse lapsest lähtuvalt, arvestades lapse eeldatavaid üldoskusi ning arengu eeldatavaid tulemusi erinevates valdkondades.
  6. Nädalateema läbib kõiki planeeritud tegevusi
  7. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.
  8. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas.
  9. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha, selle inimeste, looduse ja asutustega. Samuti arvestatakse paikkonna eripära (elu maal, looduskeskkond: park, aed, põld, heinamaa, allikas, mets) ja lasteaia eripära (terviseedendus, väärtus- ja keskkonnakasvatus, Kalevipoeg, Kiusamisest vaba lasteaed).
  10. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.
  11. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning õpetajate ja personali kaasamist.
  12. Suveperioodil on rühmad liidetud üheks liitühemaks. Põhitegevusteks on õppe- ja kasvatustegevuste valdkondade sisu kordamine ja laste vabamäng. Meetoditena kasutatakse aktiivõpet, vaatlusi, õppekäike ja õuesõpet.
  13. Õppe- ja kasvatustegevuse päevikusse läbiviidud tegevuste märkimisel kasutatakse majas kokkulepitud valdkondade tähistusi. Lõimitud tegevuste puhul on esikohal põhivaldkond, plussiga märgitakse lõimitud valdkonnad.
  14. Õpetaja hindab nädala eesmärkidest lähtuvalt läbiviidud tegevuste efektiivsust ja fikseerib selle kirjalikult päevikus. Hindamisel kasutatakse vaatlust, vestlust, intervjuusid, õppemänge ja teste.
  15. 10. juuniks koostab õpetaja eneseanalüüsi, kus hindab rühma õppe-kasvatustöö tulemuslikkust.
  16. Õpetajate eneseanalüüsidele tuginedes koostab lasteaia õppejuht 21.juuniks õppeaasta kohta õppe-ja kasvatustöö aruande.

9. LAPSE ARENGU ANALÜÜSI NING HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

9.1 LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED:

1. Õppenõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.
2. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe-kasvatustöö kavandamiseks koostöös lapsevanematega.
3. Arengu analüüsimine ja hindamine aitab leida lapse tugevad ja veel välja arenemata küljed, mille võimetekohasele arenemisele täiskasvanud saavad kaasa aidata.
4. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Koolieelse lasteasutuse õpetajad planeerivad ja viivad vaatlusi läbi ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevustes.
5. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused
6. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.
7. Lapse arengu hindamine on aluseks lapse vanusest ja individuaalsusest lähtuvale

- planeerimisele
8. Vähemalt üks kord õppeaastas viib õpetaja lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.
  9. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

9.2 LAPSE ARENGU HINDAMINE

1. Lapsevanema ankeetküsitlus.

Lapse lasteaeda tulekul või õppeaasta algul täidab lapsevanem lapse kohta küsitluslehe, mis koosneb järgmistest osadest:

1. Üldandmed lapse, vanemate ja perekonna kohta.
2. Söömine.
3. Magamine
4. Pesemine ja puhtus.
5. Riietumine.
6. Mäng.
7. Lapse areng.
8. Tervislik olukord.
9. Kodused kasvatuspõhimõtted.
10. Lapsevanema ootused ja ettepanekud lasteaiale.

Küsitluslehe põhjal vestleb rühmaõpetaja lapsevanemaga individuaalselt lapse tugevatest ja nõrkadest külgedest ja lapsele meeldivatest tegevustest.

2. Arengumapp.

Arengumapi materjali kogub rühma meeskond omal valikul. Võimalused selleks: .

1. 5-minuti vaatlused lapse kohta.
2. Intervjuud ja vestlused lapsega.
3. Lapse tööd (õpetaja valik).
4. Lapse tööd lapse valikul. Laps valib mappi igal kuul ühe töö ja põhjendab valikut. Õpetaja kirjutab lapse ütlused töö tagaküljele.
5. Vaba aja joonistused, meisterdused.
6. Pildid lapsest.
7. Lapse jutustamine.
8. Lapsesuu ütlused..
9. Lapsevanema küsitlused lapse ja lasteaia kohta.

Lapsevanemal on õigus näha oma lapse mappi ja teha ettepanekuid selle sisu kohta. Laps saab soovi korral oma mappi uurida. Mapp läheb lapsega kaasa järgmisse rühma, lasteaia lõpetamisel saab laps mapi kaasa.

3. Lapse arengu hindamise vahendid

1. 2-3 aastaste laste arengu hindamisel kasutatakse J.Strebeleva hindamisskaalat.
2. 2-7 aastase lapse arengu hindamise värvitabel
3. Raamat „Üldoskuste areng koolieelses eas“ Studium, 2009
4. Kontroll test koolieelikutega
5. Koolivalmiduse kaart kooliminejale
6. Lapse iseloomustuse koostamine raviausutusele või nõustamiskomisjonile.

4. Arenguvestlus

1. Arenguvestlus toimub lapsevanemate ja rühmaõpetajate kokkuleppel valitud ajal. Maksimaalne kestus 1 tund.
2. Arenguvestluseks valmistumisel täidab lapsevanem arenguvestluse eelküsimustiku, mis on Väikestel siilidel ja Suurtel siilidel erinev. Eelküsimustikus on küsimused lapse ja lasteaia kohta.

3. Arenguestluseks valmistumisel koostab rühma meeskond lapse iseloomustuse.
  4. Arenguestlusel analüüsivad rühmaõpetajad koos vanematega lapse arengu hindamise tulemusi ja vormistavad kirjalikult arenguestluse kokkuvõtte, mis allkirjastatakse lapsevanema/vanemate ja rühmaõpetaja/õpetajate poolt.
  5. Kooliminejate vanematele väljastab lasteaed õppeaasta lõpul koolivalmiduse kaardi, mille allkirjastavad lapsevanem, rühmaõpetajad, koolidirektor ja vajadusel tugispetsialistid.
5. Individuaalsed vestlused

Lapsevanemal on võimalus terve õppeaasta vältel vestelda rühmaõpetajatega individuaalselt oma lapse arengust.

10. ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

10.1 PÕHIMÕTTED:

1. Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.
2. Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab direktor.
3. Lasteaetus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel
4. Erivajaduse puhul on oluline varajane sekkumine.

10.2 KORRALDUS:

1. Igapäevane töö erivajadustega lastega toimub kaasatuna rühma tegevusse, õpetamine diferentseeritult ja lähenemine individuaalselt. Rühma plaaniga kooskõlastatult on vajadusel koostatud individuaalne nädalakava.
2. Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning vanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.
3. Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe.
4. Nii lastel kui vanematel on võimalik kasutada psühholoogi teenust.

10.3 VARAJASE MÄRKAMISE KAVA:

ETAPID	TEGEVUSED	TEOSTAJAD	SOOVITUSED
I Märkamise ja esialgne toetamine	laste arengu jälgimine rühmas; võimaliku mahajäämuse, eripärasuse või andekuse õigeaegne avastamine; lapsevanema (-te) kaasamine probleemi olemuse selgitamiseks	õpetajad; õpetaja abid; liikumise- ja muusikaõpetajad, lapsevanemad; lasteaia logopeed; psühholoog;	rühmasiseses töös on tähtsaim õpetajate ja õpetaja abide suhtumine erivajadusega lapsesse, suutlikkus määrgata ja soov

			toetada
II Erivajaduse hindamine, täpsem vajaduste väljaselgitamine, nõustamine	toimuvad täiendavad uuringud, mille käigus hinnatakse konkreetse lapse arengutaset täpsemalt; pedagoogilis-psühholoogiline hindamine; vajadusel erivajadusega lapse suunamine Järvamaa Rajaleidja keskusesse, kes konkretiseerib eriabi vormi ja mahu ning suunab vajadusel lapse tema arengust lähtuvalt sobivasse erilasteaeda/rühma; samasse pöörduvad ka koolipikenduse taotlejad; kõne- ja keelearengu probleemidega lastega viiakse läbi süvendatud kõneuringud; vajadusel soovitatakse lapsel pöörduda uuringuteks eriarstide (silma-, kõrvaarst, neuroloog) poole	kooli juhtkond; lapse perearst; erinevad meditsiini eriala spetsialistid; lasteaia logopeed; psühholoog; rühmaõpetajad; liikumis- ja muusikaõpetaja; lapsevanemad.	Enne erispetsialistide kaasamist toimub vajadusel tugimeeskonnaga täpsustav rühma-ja /või lasteaiasisene olukorra hindamine (korduv ja täpsem lapse käitumise vaatlus erinevates tingimustes, last ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe kogumine, lapse võimete ja oskuste analüüs). Kõik last puudutavad küsitlused, vaatlused, uuringud viiakse läbi ainult lapsevanemaga koostöös ja nõusolekul.
III Lapse arengu tasemele vastav õpetus või sekkumine.	arengukeskkonna kujundamisel arvestatakse last uurinud spetsialistide ja/või nõustamiskomisjoni soovitusi ning lapsevanemate soove ja arvamusi; individualiseerimise võimalusteks on <ul style="list-style-type: none"> - individuaalne lähenemine rühmaõpetajate ja õpetaja abide poolt, - tegevuste individualiseerimine ja diferentseerimine, - õppekasvatustegevuse mahu optimeerimine, - vajadusel tugiisiku teenuse rakendamine, - lapsevanema kaasamine arendustegevusse, - vajadusel individuaalse õppekava rakendamine. 	tugimeeskond; kooli juhtkond; lasteaia logopeed; psühholoog; rühmaõpetajad ja õpetaja abid; muusika- ja liikumisõpetaja; lapsevanemad.	Kogutud teabe põhjal leitakse erivajadusega lapsele ja perele sobiv sekkumise viis.

11. LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

11.1 PÕHIMÕTTED:

1. Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
2. Hea koostöö lastevanematega on aluseks laste kohanemisele lasteaias ning heaolu ja turvatunde tekkimisele lasteaias viibides. Suhtlemine, eripärade arvestamine ja lapse huvide silmas pidamine on heade suhete aluseks.
3. Hea koostöö laabumise eest kannavad vastutust nii õpetaja kui ka vanemad.
4. Perekonnad on erinevad, seega on oluline olla koostöös kõikide pereliikmetega, kes on lapsega lähedastes suhetes
5. Perekonnal on esmane roll lapse arendamisel.. Lasteaed toetab ja abistab peret laste kasvatamisel ja õpetamisel.
6. Pedagoogid teavitavad regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe-kasvatustegevuse korraldusest.
7. Pedagoogid loovad lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.
8. Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatustsükli kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.

11.2 KORRALDUS:

1. Lasteaias toimuvatest erilistest sündmustest ja aktuaalsetest probleemidest teavitatakse vanemaid lasteaia Facebooki grupis, teatega lasteaia stendil, kirja, telefoni või e-maili teel. Võimalused suhtlemiseks ja info vahetamiseks kohandatakse vastavalt perede vajadustele ja eelistustele
2. Oluline on igapäevane vahetu suhtlemine õpetaja ja lapsevanema vahel.
3. Õpetaja koos lapsevanemaga selgitavad välja lapsele kõige soodsama arengukeskkonna. Ühiselt läbiarutatud küsimused aitavad püstitada eesmärke kasvatustöös iga lapse individuaalsust ja eripära arvestades.
4. Laste vanemad on lasteaias alati oodatud ja teretunud.

11.3 KOOSTÖÖ VORMID:

1. Perevestlus
2. ankeetküsitlus uue lapse tulekul
3. ankeetküsitlus lapse kohta õppeaasta algul
4. kliendi rahulolu uuring;
5. kirjalik info stendil;
6. lastevanemate koosolek
7. hoolekogu
8. ühisüritused, peod;
9. igapäevane vestlemine;
10. lasteaia ekskursioonid ja väljasõidud
11. lastevanemate koolitus
12. rühmade avatud tegevused
13. arenguveestlus
14. lapsevanema kaasamine rühma tegevustes
15. lastevanemate informeerimine lasteaias toimuvast toimub kooli kodulehe, lasteaia Facebooki grupi ja „Koigi Vallalehe“ kaudu.

11.4 VÄLJUNDID:

1. arenguestluse kokkuvõte
2. lapse arengu mapp
3. maakonna nõustamiskomisjoni otsus, sh koolipikenduse teatis
4. lastevanemate rahulolu küsitluse kokkuvõte
5. otsused (hoolekogu, lastevanemate koosolek)

12. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava kuulub läbivaatamisele igal õppeaastal juunikuu jooksul.

Ettepanekud õppekava täiendamiseks ja parandamiseks arutatakse läbi õppenõukogus ja hoolekogus.

Õppekava muudatused kinnitab direktor käskkirjaga hiljemalt enne uue õppeaasta algust.